

EIKER ARKIV, avd. Øvre Eiker

Årsrapport 2009

Eiker Arkiv har videreført de prosessene og prosjektene som er påbegynt og planlagt tidligere og som er nedfelt i kommunens kulturstrategi og i Kulturminnerådets langtidspaner. Arbeidsoppgavene er mange, og det er stadig en utfordring å prioritere de ulike oppgavene innenfor de ressursene som er til rådighet. Arrangementene og prosjektene i tilknytning til Kulturminneåret 2009 har vært tidkrevende, og det har blitt for liten tid til å følge opp kjerneoppgaver som innsamling av arkiver, foto og annen dokumentasjon. Arkivet har heller ikke hatt kapasitet til å følge opp viktige prosjekter som arbeidet med en kommunedelplan for kulturminner.

1. Organisering og økonomi

Arbeidet har som tidligere blitt ledet av Bent Ek, som har en 40% stilling. Denne brukes til arbeidet med Eiker Arkiv og Kulturminnerådet. Fra og med 1.1.2009 har denne stillingen vært direkte underlagt Kultursjefen, slik at Arkivet ikke lenger har noen formell tilknytning til Øvre Eiker Bibliotek, men biblioteket er fortsatt en viktig samarbeidspartner for arkivet. I løpet av sommeren flyttet Eiker Arkiv fra Vestfossen bibliotek til Hokksund, bibliotek, der det har fått fine lokaler i kjelleretasjen.

Siden oktober har Nikolay Gerasimov hatt praksisplass fra NAV på Eiker Arkiv, og siden desember har også Thor Olav Brattensborg og Bjørn Ole Nedremo hatt tilsvarende plasser. De utfører viktig arbeid med digitalisering og registrering av fotografier og avisutklipp, og erfaringene med denne ordningen er svært positive. Avtalene med NAV er inngått for 6 måneder.

Arkivet har sekretærfunksjonen for Øvre Eiker Kulturminneråd, som fungerer som styringsgruppe for Arkivet.

Det er løpende uformell kontakt med avdelingen på Nedre Eiker, men ingen formalisert møtevirksomhet.

Eiker Arkiv er medlem av Landslaget for Lokal-og Privatarkiver (LLP) og deltar i nettverket for privatarkivarbeid i Buskerud, Vestfold og Telemark.

Arkivet har i år hatt et driftsbudsjett på kr.30.000,-, som vesentlig har dekket reiseutgifter og deltakelse på seminarer, samt noe utstyr. De øvrige utgiftene dekkes av egeninntekter i form av fra salg av litteratur og fotografier, foredrag m.m., samt dugnadsinntekter og frivillige bidrag, deriblant kr.20.000,- fra Eiker Historielag. Den økonomiske situasjonen er tilfredsstillende.

2. Øvre Eiker Kulturminneråd

Eiker Arkiv har sekretærfunksjonen i Kulturminnerådet, som ble opprettet som et permanent organ fra 1.1.2008. Dette innebærer at Arkivet er saksbehandler for Rådet, blant annet i saker som oversendes av kommunens kulturseksjon og Planavdelingen, men også i saker som tas opp av det frivillige kulturminnevernet. Arkivet fungerer også som bindeledd til de ulike nærmiljøprosjektene. For øvrig er det en viktig oppgave å holde Rådet orientert om hva som skjer på kulturminnefronten, inkludert det arbeidet som gjøres i Eiker Arkiv. Dette blir gjort gjennom uformelle kvartalsrapporter og rapporter fra kurs og seminarer.

Kulturminnerådet har i år for første gang arrangert et "kulturminneforum", som er tenkt som et fast møtested mellom Rådet og det frivillige kulturminnevernet. Dette må ses som et skritt

mot målet om å etablere ”ressursnettverk” av frivillige som kan bidra til å styrke kontakten mellom Kulturminnerrådet og de ulike prosjektene.

Det er utarbeidet en egen årsrapport for Kulturminnerrådets, som blant annet inneholder en oversikt over prosjekter og framdriften i dem.

3. Feltarbeid/frivillig innsats

Den frivillige innsatsen ligger fortsatt anslagsvis på omkring 3000 arbeidstimer. Bjørn Kristoffersen og Narve Klægstad må nevnes som spesielt viktige bidragsyttere. I tillegg til dette gjøres det arbeid i blant annet Na-Ku-Hel, Gotisk Gruppe, Vestfos Bruget og Gamle Hokksunds Venner samt i de ulike nærmiljøprosjektene som også bidrar positivt til Arkivets registreringsarbeid.

Forsøket med å flytte samlingskvelden til Vestfos Bruget var ikke vellykket, og ordningen med tirsdager som samlingskveld på Arkivet vil bli gjeninnført i løpet av vinteren.

4. Innsamling og registrering av materiale

Arkiver som kommer inn registreres i ”Samkatalogen for privatarkiver” på internett. Vi mottar stadig arkiver, og låner inn fotografier og smalfilm for kopiering og digitalisering. Arkivet har imidlertid dessverre ikke hatt kapasitet til å kontakte lag og foreninger som oppbevarer materiale hos Kulturkontoret, slik at vi får en avklaring på eierforhold og bruk av dette materiale.

Fotografier og annen dokumentasjon registreres i ”Bibliofil”, men denne registreringen holder ikke følge med strømmen av nytt materiale. Opplasting og registrering av bildene i enklere løsninger, som Flickr eller Lokalhistoriewiki, bør vurderes.

Det arbeides med å bygge opp kataloger og registre på nettsidene over arkiver, bilder, audiovisuelle samlinger, gjenstander, faste kulturminner og stedsnavn, men her gjenstår fortsatt en del. Til tross for at dette var lansert som Eiker Arkivs hovedsatsning i Kulturminneåret 2009, kom det i bakgrunnen i forhold til andre prosjekter og arrangementer.

5. Magasiner

Det er ingen endringer når det gjelder magasinsituasjonen, men det har vært kontakt med arkivlederen i kommunen angående mulighetene for å disponere arkivmagasinet på Eikertun når de kommunale arkivene som oppbevares der skal flyttes til Interkommunalt Arkiv. Det bør tas sikte på å få til en avklaring rundt dette i løpet av 2010.

6. Nettverk og samarbeidspartnere

Arkivet deltar aktivt i flere nettverk, både innenfor og utenfor kommunen. Gjennom Kulturminnerrådet har vi kontakt med Grendeutvalgene og ulike nærmiljøprosjekter. Dessuten har vi et godt samarbeid med bl.a. Na-Ku-Hel og Gotisk gruppe.

Gjennom deltakelse på møter og seminarer har Eiker Arkiv kontakt med andre arkiv og museer og med sentrale organisasjoner innenfor lokalhistorie og kulturminnevern. Spesielt kan nevnes Riksantikvarens Utviklingsnett, Lokalhistorisk Instituttets nettverk og Kulturvernavdelingen i Buskerud fylke.

Arkivet har i 2009 ikke deltatt på samlinger i regi av ABM-utvikling, Landslaget for Lokal-og Privatarkiver eller nettverket for privatarkiver i Buskerud og Vestfold. Dette er også viktige fora, og det bør være et mål å ha regelmessig kontakt med disse.

7. Bruk av arkivet

Etter flyttingen til Hokksund har Arkivet beholdt de samme åpningstidene, det vil si tirsdager kl.15-19 og fredager kl.11-15. Et kortvarig forsøk på å utvide åpningstiden fra kl.11 på tirsdager måtte skrinlegges på grunn av møtevirkosomhet i kulturseksjonen.

Det har vært en gledelig økning i besøket etter flyttingen til Hokksund, slik at Arkivet nå har flere besøk daglig. Forhåpentligvis vil dette øke enda mer når tirsdag kveld lanseres som samlingskveld.

Internettssidene våre er godt besøkt, og vi får svært mange henvendelser på e-post, flere enn vi kan besvare på en skikkelig møte. En del av de mest arbeidskrevende henvendelsene har vi derfor begynt å legge ut på lokalhistoriewiki, i håp om å få inn respons fra publikum. Denne diskusjonssiden vil nok erstatte origo-sonen "Gamle Eiker", som var tenkt som en slik diskusjonsside, men der det har vært liten trafikk.

Det leveres stadig fotografier og annen dokumentasjon til ulike bokprosjekter, blant annet bøkene om fuglelivet i Øvre Eiker, sanger fra Eiker og Vestfossen Idrettsforenings jubileumbok, samt tidsskriftet "Skotselv før i tida".

8. Digital og skriftlig publisering

Det store satsningsområdet på internett i år har vært på nettstedet lokalhistoriewiki.no, der Øvre- og Nedre Eiker har blitt blant de største bidragsyterne etter at det ble holdt et lokalt kurs på Solberg Spindri den 7. november. Det er planlagt et oppfølgingskurs i løpet av våren. Dette nettstedet, som Norsk Lokalhistorisk Institutt står bak, vil antagelig bli en viktig verktøy for Eiker Arkiv som et supplement til vårt eget nettsted. Dessuten brukes Buskerud fylkes nettsted historieboka.no også til publisering av stoff fra Eiker.

I forbindelse med Kulturminneåret 2009 har Eiker Arkiv deltatt i de digitale prosjektene "Kulturminneløypa" og "Digitalt fortalt". I begge tilfellene har produksjonen av stoff blitt mindre enn planlagt, men vi ønsker å arbeide videre med dette i 2010.

Arkivets eget nettsted, eiker.org, har også i stor grad vært brukt til å informere om Kulturminneåret 2009, blant annet med en egen arrangementskalender. Den vil bli videreført i 2010. Dessuten legges fortsatt bøker, tidsskrifter og avisartikler i "Eiker Digitale Bibliotek", men dette har ikke vært et prioritert område i år. Heller ikke utlegging av lyd- og videofiler på nettet har kommet i gang i noe stort omfang.

9. Prosjekter

Styringsgruppa for bygdebokprosjektet har vedtatt å utlyse stillingen som forfatter, til tross for at det ikke er bevilget penger som gjør det mulig å skrive mer enn en to-årig kontrakt med en forfatter, mens det vedtatte forprosjektet bygger på fire årsverk. Det meldte seg to søkere til engasjementet, og etter intervjuer ble det bestemt å tilby stillingen til Jon Skeie. Det tas sikte på å inngå en kontrakt med ham rett over nyttår.

Prosjektene med landbruksmuseum på Fossesholm og kultursti langs Hoenselva er fortsatt ikke fullført. Dette vil bli prioritert høyt i 2010.

Også i år har vi gjennomført et samarbeidsprosjekt med skolene i regi av "Den kulturelle skolesekken" i samarbeid med Fossesholm.

Vi har fortsatt et samarbeid med Øyvind Sveinsson når det gjelder registrering av gruver og bergverksrelaterte kulturminner.

Det er ikke gjort noe konkret i forhold til "Kommunedelplan for kulturminner" i løpet av året, men vi har stadig kontakt med PRN-avdelingen om dette.

Utvikling av en middelalderfestival i tilknytning til Fiskum gamle kirke er satt opp som et budsjettmål for Kulturseksjonen i 2010, og dette blir trolig en arrangement som krever en del arbeidsinnsats.

Skotselv grendeutvalg ønsker å søke om medlemskap i den internasjonale organisasjonen "Ring of Iron Cities". Eiker Arkiv er utpekt til å være med i ei gruppe som arbeider med dette prosjektet.

En del av "Øvre Eikers helter" skal presenteres med foto og tekst i Rådhuset, og Eiker Arkiv har fått i oppgave å følge opp dette.

Kultusjefen har tatt initiativ til at det lages et historisk spel som kan framføres på Fosesholm Herregård. Eiker Arkiv har fått i oppgave å samarbeide med Fosesholm om dette.

10. Kurs og seminarer

I løpet av året har Arkivet vært representert en rekke seminarer, konferanser, nettverksmøter og workshops i regi av bl.a. Riksantikvaren, Historikerforeningen og Norsk Lokalhistorisk Institutt. Spesielt kan nevnes Utsteinseminaret, der bygdebokskriving var tema, samt kurs og workshops i forbindelse med prosjektet "Lokalhistoriewiki" og Riksantikvarens Utviklingsnett, der temaene har vært Helse/miljø/kulturminnevern og etterkrigsbebyggelsen. Helse/miljø/kulturminnevern var også tema på et interessant to-dagers seminar som Miljøverndepartementet arrangerte på Gran. Arkivet har dessuten deltatt på Riksantikvarens årlige Kommunekonferanse. Rapporter fra alle kurs og seminarer legges ut på Kulturminnerådets nettsider.

11. Utstillinger, foredrag og arrangementer

Også i år er Arkivet blitt brukt som foredragsholder i en rekke sammenhenger, både av Na-Ku.Hel og ulike foreninger, og vi har deltatt på flere av Historielagets arrangementer. Arkivet hadde en sentral rolle i hovedarrangementene i forbindelse med Kulturminneåret 2009, ved Fiskum gamle kirke 29.juli og i Skriverparken 22.august. Vi samarbeidet med Kulturminnerådet om lokalhistoriske vandringer i forbindelse med "Vestfossen 24 timer" og "By-og laksefestivalen 59 grader nord", samt med Drammen og Oplands Turistforening om en historisk vandring i nedre del av Lurdalen. I forbindelse med Egertorget Matfestival laget Arkivet en utstilling om lokal mattradisjoner, som var svært godt besøkt. Vi hadde dessuten en stand under Arkivenes dag på Statsarkivet på Kongsberg.

12. Prioriteringer for neste år

Det er viktig å få avklart økonomi og videre framdrift i forbindelse med bygdebokprosjektet.

Det er et mål at vi i løpet av 2010 skal få en avklaring når det gjelder arkivmaterialet som lag og foreninger deponerer hos Kulturkontoret. Dessuten vil vi fortsette å prioritere registrering av fotografier og avisartikler, samt digitalisering av lydopptak og gammel smalfilm. Et spesielt satsningsområde blir innsamling av muntlig informasjon gjennom intervjuing.

Arkivet vil i 2010 spesielt satse på å bidra med stoff til nettstedene "Lokalhistoriewiki" og "Historieboka". Dessuten blir "Eiker Kulturminneregister" og "Eiker Stedsnavnregister" viktige satsningsområder, sammen med "Eiker Digitale Bibliotek". Utlegging av lyd-og videofiler på nettet er også et prioritert område. Dessuten ønsker Arkivet å følge opp prosjektene "Kulturminneløypa" og "Digitalt fortalt".

Som sekretær for Kulturminnerådet, vil planlegging av arbeidet med en kommunedelplan for kulturminnevernet bli en viktig oppgave. Samarbeidet med PRN-avdelingen og Kart-og oppmålingsetaten om digitale temakart fortsetter. Horne og Hakavika er utpekt som spesielle prosjektområder.

Sammen med Kulturminnerådet vil fortsettes samarbeidet med nærmiljøprosjektene og skilting av kulturminner i det omfang som økonomien tillater. Det kommer spesielt til å bli arbeidet med prosjektene Gamle-Hokksund/Dynge, Loesmoen Elvepark og Horneveien.

I samarbeid med Kulturminnerådet og kulturseksjonen vil Arkivet følge opp arbeidet med en middelalderfestival i tilknytning til Fiskum gamle kirke. Mye tid vil også gå med til en

markering av 125-årsjubileet for kommunedelingen i 1885, arbeidet med et historisk spel på Fossesholm, Skotselvs medlemskap i "Ring of Iron Cities" og prosjektet "Øvre Eikers helter".

Vestfossen 21/1-2010, Bent Ek